

Startnotitie integraal veiligheidsbeleid (IVB)

2017-2020

(On)veiligheid

*“Het aanwezig zijn van de gewenste mate van ordening en rust in het openbare leven,
van bescherming van leven, gezondheid en goederen tegen acute of
dreigende aantastingen en het aanwezig zijn van basisvrijheden.*

Onveiligheid is te omschrijven als alles wat daarop inbreuk maakt”

Maart 2016

Inleiding

Veiligheid is een breed begrip. Het heeft betrekking op fysieke veiligheid zoals brandveiligheid, risico's van gevaarlijke stoffen en verkeerssituaties, op integriteit van economische geldstromen (bijvoorbeeld tegengaan van criminele witwaspraktijken), de mate van integriteit van overheidshandelen, op veiligheid in de woon- en leefomgeving maar ook op problematische jeugd en geweld bij het uitgaan. Veiligheid kent tal van dimensies en als gevolg daarvan kan een veelheid aan thema's centraal staan in het veiligheidsbeleid.

In deze startnotitie wordt het begrip veiligheid omschreven als: *“Het aanwezig zijn van de gewenste mate van ordening en rust in het openbare leven, van bescherming van leven, gezondheid en goederen tegen acute of dreigende aantastingen en het aanwezig zijn van basisvrijheden. Onveiligheid is te omschrijven als alles wat daarop inbreuk maakt” (definitie VNG na onderzoek bij gemeenten).*

Met integrale veiligheid wordt bedoeld; “Het realiseren van evenwicht en afstemming, zowel op thema's als tussen partners, gericht op bevordering van de subjectieve en objectieve veiligheid”. Het begrip integraliteit verwijst zowel naar organisatorische als naar inhoudelijke aspecten van het veiligheidsbeleid. Deze notitie bevat nog geen nadere inhoudelijke uitwerking van het beleid. Het bevat een voorstel voor college en gemeenteraad over hoe te komen tot een nieuwe kadernota IVB 2017-2020.

Aanleiding beleidsontwikkeling

Het huidige veiligheidsbeleid behandelt prioriteiten die in 2012 door het college en gemeenteraad gesteld zijn in de Kadernota Integrale Veiligheid 2012-2016. Deze prioriteiten waren toen;

- overlast tussen bewoners/botsende leefstijlen
- verkeersveiligheid
- overlastgevende jeugdgroepen

Evaluatie 2012-2016

In het nieuwe beleidsplan zal worden ingegaan op het verloop van de afgelopen periode. Wat ging goed, wat kan beter. Deze evaluatie zal mede input geven voor het nieuw te vormen beleid. Een eerste scan geeft aan dat jeugdoverlast, vluchtelingenproblematiek, externe veiligheid, discriminatie, vandalisme en highimpact crimes thema's zullen zijn die in Alblasterdam de komende vier jaar zullen gaan spelen. Daarnaast heeft de burgemeester in de raadscommissie in december 2015 en januari 2016 ook toezeggingen gedaan rondom de overlast tijdens oud op nieuw (carbidschieten) en vandalisme van bushokjes in relatie tot het nieuw op te stellen veiligheidsbeleid. Deze onderwerpen worden meegenomen in de evaluatie en vormen daarmee input voor het nieuw op te stellen beleid. Hiermee wordt invulling gegeven aan die toezeggingen aan de gemeenteraad.

Waarom integraal veiligheidsbeleid

Integraal veiligheidsbeleid heeft een richtinggevende (kaderstellende) functie. Het bevat de ambities van de gemeente met betrekking tot veiligheid, de koers die zij wil volgen over een langere periode. Deze koers is geconcretiseerd in doelstellingen, beoogde effecten, hoofdlijnen van de benodigde aanpak, de betrokken partijen en de rollen van die partijen. Met behulp van een dusdanig uitgewerkte nota kunnen partijen gezamenlijk aan veiligheid werken. Hun gezamenlijke effectiviteit is daarbij geoptimaliseerd doordat de aanpak en rollen van partijen goed op elkaar zijn afgestemd.

De gemeente kan met behulp van het IVB richting geven aan de aanpak en zodoende invulling geven aan haar regierol. Essentieel is dat de ambities in het beleid en de in het beleid beschreven rollen/bijdragen van de partners realistisch zijn. De partners dienen dan ook nauw betrokken te worden bij de beleidsontwikkeling. Dit leidt tot beleid dat 'klopt' en dat scherp is. Bovendien bestaat er dan een breder draagvlak voor. Dit is van groot belang in de uitvoeringsfase van het beleid. Partners zijn in dit geval zowel interne afdelingen van de gemeentelijke organisatie als de externe partners (zoals de politie, de welzijnsorganisaties en ondernemers). Het IVB vormt een lange termijnkader voor hun samenwerking en heeft een bindende werking zodat partners elkaar weten te vinden en gezamenlijk optrekken zodat elkaars belangen beter worden verstaan. Deze samenwerking kan ook een gunstig effect hebben op andere beleidsterreinen waar de partijen elkaar ontmoeten.

Het te realiseren beleid zal de basis vormen van een gezamenlijk optrekken en samenwerking tussen de interne en externe partners in het kader van veiligheid. Naast duidelijkheid over koers, aanpak, partners en samenwerking tussen de partners geeft IVB ook invulling aan het begrip integraliteit. Het beschrijft veiligheidsvelden en veiligheidsthema's dat erbinnen valt, het palet van partners dat erbij betrokken is en de elkaar aanvullende invalshoeken ten opzichte van onveiligheid.

Met dit laatste wordt bedoeld op de veiligheidsketen (van pro-actie tot nazorg). Toepassing van dit concept hoort bij een integrale aanpak en maakt onvermijdelijk deel uit van IVB.

Veiligheidsvelden en -thema's

Volgens de methodiek van het Kernbeleid Veiligheid, zoals ontwikkeld door de VNG, omvat integraal veiligheidsbeleid 5 veiligheidsvelden (zie hieronder). Binnen deze velden zijn weer diverse veiligheidsthema's te onderscheiden. In de kadernota IVB zal voor elk veiligheidsthema worden aangegeven wat de veiligheidssituatie is en wat de hoofdlijnen in de aanpak zijn. In het geval er rond bepaalde thema's geen aanpak nodig is, wordt dit ook geëxpliciteerd, met opgaaf van redenen. Het kan zijn dat de veiligheidsanalyse uitwijst dat er geen aanpak nodig is.

Het kan ook zijn dat de gemeente bewust afziet van de aanpak van een thema, hoewel daar objectief gesproken misschien wel redenen voor zijn (mogelijk dat de gemeente zich wil concentreren op urgenties en de aanpak van minder urgente thema's doorschuift naar de toekomst).

Onderstaande lijst van thema's is niet uitputtend en wellicht ook niet op alle punten relevant voor Alblasserdam. Deze lijst is tot stand gekomen op basis van ervaringen van diverse gemeenten in Nederland. De vraag aan het college en gemeenteraad is welke veiligheidsthema's voor Alblasserdam relevant worden geacht.

Veiligheidsvelden	Veiligheidsthema's binnen velden
Veilige woon- en leefomgeving	Overlast tussen bewoners/botsende leefstijlen
	Verloedering/kwaliteit woonomgeving
	Onveiligheidsgevoelens
	Veiligheidsbewustzijn
	Huiselijk geweld
	Geweld op straat
	Woninginbraak
	Voertuigcriminaliteit
	Overige veelvoorkomende voorkomende vormen van criminaliteit
	Drugs- en alcoholoverlast
Bedrijvigheid en veiligheid	Winkelcentra
	Bedrijventerreinen
	Uitgaan/horeca
	Toerisme en onveiligheid
	Grootschalige evenementen
Jeugd en veiligheid	Overlastgevende jeugdgroepen
	Criminele jeugdgroepen
	Alcohol en drugs
	Individuele criminele jongeren
	Veilig in en om de school
	12-minners
Fysieke veiligheid	Verkeersveiligheid
	Brandveiligheid gebouwen
	Risico's gevaarlijke stoffen /externe veiligheid
	Risico's natuurrampen
	Risico's infectieziekten
Integriteit en veiligheid	Radicalisering
	Terrorisme
	Georganiseerde criminaliteit
	Organisatiecriminaliteit
	Bestuurlijke integriteit

Strategische doelstellingen

De strategische doelstellingen geven in grote lijnen weer welke situatie getracht wordt na te streven met betrekking tot de veiligheid en de zorg voor de veiligheid in Alblasserdam. Alle veiligheidsvelden krijgen natuurlijk de aandacht als de situatie daarom vraagt. Er kunnen echter ook velden langdurige en specifieke aandacht vragen. Deze worden samen met de samenleving, college en gemeenteraad bepaald. In een BIO worden deze prioriteiten besproken en aangewezen. In het uiteindelijke IVB zullen deze uitgewerkt worden.

Strategische uitgangspunten

Het college ziet de volgende strategische uitgangspunten bij het IVB:

- Veiligheid is van iedereen. Burgers, bedrijven en organisatie worden intensief betrokken bij de vorming van het beleid. Ook hier geldt dat onze werkwijze "samen doen" essentieel is voor het slagen van te vormen en uit te voeren beleid. Veiligheid moet verankerd worden als permanent aandachtspunt in de samenleving. In de Samenlevingsagenda is het IVB verankerd en is een gezamenlijke opgave van de diverse interne en externe partners. Deze partners dienen in een vroeg stadium betrokken te worden bij de totstandbrenging van het beleid, opdat er passend beleid ontstaat dat bovendien draagvlak geniet. Belangrijke externe partners zijn instellingen en uitvoeringsorganisaties maar ook de ondernemers en bewoners. Ondernemers en bewoners worden betrokken bij de uitwerking en uitvoering van het beleid. Bij het benaderen van de externe partners (in het bijzonder de ondernemers en bewoners) wordt rekening gehouden met de contacten en consultaties die vanuit andere dossiers en/of beleidsterreinen al aan de orde zijn, zodat deze partners niet 'overvraagd' worden.
- In de Samenlevingsagenda Samen Doen is het nieuw op te stellen IVB opgenomen als speerpunt voor deze collegeperiode. De werkwijze die wordt gekozen past bij de manier van werken met de Samenlevingsagenda. In de Samenlevingsagenda zijn ook andere onderwerpen opgenomen die een relatie hebben met het veiligheidsbeleid zoals buurpreventie. Bij de tussenevaluatie van de Samenlevingsagenda die in 2016 wordt uitgevoerd wordt de uitvoering van het IVB meegenomen met als doel verankering van de integrale werkwijze op veiligheid in samenleving, bestuur en organisatie.
- IVB is een collegebrede opgave. De burgemeester heeft de coördinatie en is eindverantwoordelijk. Specifieke onderdelen van het IVB liggen qua zwaartepunt mogelijk meer op het terrein van andere bestuurders en vallen dan onder de verantwoordelijkheid van die bestuurders. In overleg bepalen de bestuurders met elkaar onder wiens verantwoordelijkheid onderdelen van het beleid vallen.
- In het IVB worden vijf veiligheidsvelden onderscheiden, te weten: veilige woon- en leefomgeving, bedrijvigheid en veiligheid, jeugd en veiligheid, fysieke veiligheid en integriteit en veiligheid. Voor elk van deze velden worden de hoofdlijnen van de te volgen aanpak beschreven en de daarbij betrokken partners benoemd. Bij de aanpak rond prioriteiten op veiligheidsvelden wordt een integrale aanpak gevolgd in de zin dat alle schakels van de veiligheidsketen 'afgedekt' zijn. Zowel probleemvoorkoming als probleemoplossing is essentieel.
- In het IVB wordt rekening gehouden en waar nodig aangesloten op regionale ontwikkelingen en beleid. Deze regionale dimensie speelt met name bij de brandweer en de politie. De beperkingen voor deze partijen die daaruit voortvloeien, worden in acht genomen. Aan de andere kant worden ook juist de mogelijkheden die het regionale kader biedt, benut. Waar (sub)regionale samenwerking bevorderlijk zijn voor de Alblasserdam aanpak, worden die zeker gezocht/geëffectueerd.
- IVB is een gezamenlijke opgave van de afdelingen. De afdelingen participeren in de ontwikkeling van het IVB en voeren daaruit voortvloeiende acties uit die binnen het 'eigen' werkgebied vallen. De afdelingen trekken gezamenlijk op in het kader van het IVB. De afdeling Publiekszaken heeft daarbij de coördinatie. De afdelingen stemmen in de uitvoeringsfase regelmatig af over de voortgang van het IVB. Binnen de afdelingen wordt integrale veiligheid zodanig verankerd dat bij nieuw beleid de raakvlakken met IVB helder zijn en daaraan een passend vervolg kan worden gegeven.
- Het IVB wordt doorvertaald in jaarlijkse uitvoeringsprogramma's. Het IVB klinkt door in de operationele plannen van de interne en externe partners. Eventueel klinkt het IVB ook door in de strategische beleidsplannen van de partners. Deze partners dienen zelf een plausibel vervolg te bepalen in flankerende strategische beleidsprocessen. Andersom klinken de plannen en het beleid van de partners ook door in het IVB. Het IVB neemt onderdelen daarvan over en past dit in in andere lijnen in de aanpak.

Strategische veiligheidspartners

Veiligheidsbeleid en de uitvoering ervan doen we niet alleen. Hiervoor kunnen we putten uit vele partners die in meer en mindere mate bijdragen kunnen leveren. Strategische partners (intern en extern) van de gemeente Alblasserdam zijn:

Externe Partners

- Politieregio Rotterdam, Veiligheidshuis ZHZ, OZHZ, Dienst gezondheid en Jeugd ZHZ, RIEC, Veiligheidsregio ZHZ, Veiligheidsalliantie regio Rotterdam (VAR), Openbaar Ministerie, Waterschap Rivierenland
- Stichting Welzijn Alblasserdam, buurtverenigingen, wijkkernteams, kerkengenootschappen, woningcorporaties, lokale horeca-exploitanten, sportverenigingen, ondernemersverenigingen, winkeliersverenigingen, buurgemeenten
- SVHW Belastingen, SDD, SCD, bureau leerplicht, KCC-Drechtsteden

Interne partners

Afdeling RMO: adviseurs welzijn en jeugd, volksgezondheid, wonen, Onderwijs en WMO, verkeerskunde, grondzaken/economische zaken, jongerenwerk, bedrijvencontactfunctionaris

Afdeling Buitenruimte: adviseurs beheer en beleid, toerisme en recreatie

Afdeling Publiekzaken: adviseurs OOV, rampenbestrijding, handhaving, evenementencoördinatie

Afdeling Concern: adviseurs communicatie, juridische zaken

Flankerende beleidsprocessen

Belangrijke flankerende processen van het IVB zijn:

- Integraal jeugdbeleid
- Horecabeleidsplan en drank- en horecabeleid
- Algemene plaatselijke verordening (APV), evenementenbeleid en handavingsnota
- Regionaal crisisplan rampenbestrijding
- Beleidsplannen van de politie en het OM
- Beleid van de provincie en ministeries Binnenlandse Zaken en Veiligheid en Justitie

Componenten van het Integraal Veiligheidsbeleid

De kadernota IVB dient een aantal cruciale functies te vervullen, zoals:

- Richtinggevend, doelstellingen, aanpak, partners, rollen;
- Verheldering uitgangspunten van het beleid;
- Kader scheppen voor organisatorische vormgeving/borging van het beleid.

Deze functies bepalen de opbouw en de te integreren componenten van de kadernota. De opbouw van de kadernota IVB 2017-2020 zal er als volgt uit zien:

Hoofdstuk 1: Strategische visie.

Hierin wordt ingegaan op de strategische uitgangspunten van het beleid, de strategische doelstellingen, de strategische partners en de flankerende beleidsprocessen.

Hoofdstuk 2: Veiligheidsanalyse.

In dit hoofdstuk wordt de veiligheidssituatie in Alblasserdam beschreven. Duidelijkheid over de actuele veiligheidssituatie is een voorwaarde voor passend beleid. De prioriteiten (hoofdstuk 3 van de kadernota IVB) en de uitwerking van de aanpak (hoofdstuk 4) sluiten ook nadrukkelijk aan op de veiligheidsanalyse. In de veiligheidsanalyse wordt ingegaan op de veiligheidssituatie op 5 veiligheidsvelden: Veilige woon- en leefomgeving, Bedrijvigheid en veiligheid, Jeugd en veiligheid, Fysieke veiligheid, Integriteit en veiligheid

Bij de behandeling van de veiligheidssituatie op elk veiligheidsveld worden telkens 3 vragen beantwoord:

1. Welke bedreigingen/aantastingen van de veiligheid doen zich voor?
2. Hoe ziet de huidige aanpak eruit?
3. Welke verbeteringen zitten er in de huidige aanpak?

Hoofdstuk 3: Prioriteiten van het beleid

In dit hoofdstuk worden de prioriteiten van het beleid benoemd en nader uitgewerkt. Aangegeven wordt welke aanpak gevolgd wordt, wat de beoogde effecten zijn en welke partijen erbij betrokken zijn.

Hoofdstuk 4: Overige aanpak op de 5 veiligheidsvelden.

In dit hoofdstuk worden de andere hoofdlijnen in de aanpak op de 5 veiligheidsvelden beschreven (dus naast de aanpak van de prioriteiten, die immers ook binnen bepaalde veiligheidsvelden vallen). In dit 4e hoofdstuk gaat het bijvoorbeeld om 'oud' beleid dat doorgezet dient te worden maar op zichzelf niet prioritair is of om nieuwe elementen die de raad niet als prioritair heeft aangemerkt. Bij de uitwerking van de aanpak wordt veel aandacht geschonken aan de mogelijkheden op wijkniveau.

Hoofdstuk 5: Organisatorische borging van het beleid

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de organisatorische voorwaarden voor effectief en voortdurend integraal veiligheidsbeleid. Ingegaan wordt in elk geval op:

- De reikwijdte van de bestuurlijke portefeuille Integrale Veiligheid, in relatie tot praktische vraagstukken met betrekking tot overdracht aan en afstemming met andere bestuurders;
- De wenselijke (structurele) vorm van overleg tussen betrokken bestuurders;
- De afstemming tussen de afdelingen (coördinatorenoverleg) en organisatorische borging
- De afstemming tussen interne en externe partners;
- Planning en control van het veiligheidsbeleid;
- Borgen dat via ketenaanpak mogelijk wordt om vooraf interventies te plegen.

Termijnen & uitkomsten van het proces

In eerste instantie wordt er een kadernota vervaardigd voor de duur van vier jaar. Deze wordt na vaststelling door de gemeenteraad geconcretiseerd in uitvoeringsprogramma's. Een programma wordt ieder jaar geschreven en ook voor één jaar vastgesteld door het college. Tegen het einde van het jaar vindt een evaluatie plaats en wordt het uitvoeringsprogramma opnieuw tegen het licht gehouden. Op basis daarvan wordt een nieuw programma opgesteld.

Planning

Startnotitie aan college	: maart 2016
Veiligheidsanalyse uitvoeren	: maart 2016
Vaststellen inhoudsopgave en prioritering door de raad (BIO)	: april 2016
Bewoners en bedrijvenbijeenkomsten, ophalen top 5	: mei 2016
Kadernota opstellen	: mei - juni 2016
Vaststelling kadernota door college en de Raad	: juli 2016
Uitvoeringsprogramma 2017 opstellen	: augustus 2016
Uitvoeringsprogramma 2017 vast laten stellen door College	: september 2016
Themabijeenkomsten voor Raad bepalen	: september 2016

Vaststellen inhoudsopgave en prioritering gemeenteraad

Het IVB wordt voor vier jaar vastgesteld door de gemeenteraad. De Raad wordt door middel van twee BIO's gevraagd om samen met het college prioriteiten te stellen in het beleid. Samen met veiligheidspartners (Openbaar Ministerie, politie, veiligheidsalliantie, RIEC, Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Veiligheidshuis en Veiligheidsregio) wordt in twee bijeenkomsten besproken welke deze worden. In de eerste bijeenkomst wordt door middel van een markt de Raad in de gelegenheid gesteld informatie uit te wisselen en visie te vormen. In de tweede bijeenkomst zal de Raad vervolgens richting kunnen geven aan het IVB. In juli zal de gemeenteraad het definitieve IVB kunnen bespreken.

Actief bewoners en bedrijven betrekken bij het te vormen beleid en de uitvoering

Er worden twee avonden georganiseerd waarin bewoners en bedrijven hun top 5 mogen samenstellen. Essentie van deze bijeenkomsten is dat veiligheid niet iets is van de overheid maar van ons allemaal is (samen doen). Politie en gemeente zullen hierin samen optrekken. Tevens zal er een klankbordgroep (vertegenwoordigers bewoners en bedrijven) worden opgericht die de komende vier jaar input en advies zal geven over het te voeren beleid.

Randvoorwaarden

De methode kernbeleid Veiligheid vraagt ongeveer 250 uur van de leden van de werkgroep. Het is belangrijk dat op MT en bestuurlijk niveau daar aandacht voor is.

Samenstelling werkgroep IVB

De kadernota wordt opgesteld door de ambtelijk trekker. Deze wordt daarbij ondersteund door de werkgroep IVB. Deze bestaat uit de onderstaande leden.

Portefeuillehouder	: burgemeester, Jaap Paans
Ambtelijke verantwoordelijke	: afdelingshoofd Publiekszaken, Astrid de Jong
Ambtelijk trekker	: adviseur OOV, Remy Goedhart
Leden	: wijkagent Jan Peter de Vreede, adviseur welzijn en jeugd Ben Kraal, coördinator Concernstaf, Sonja van der Stel, coördinator buitenruimte Bram van Gernerden

Veiligheidsenquête en jaarcijfers politie

De Veiligheidsmonitor, is in de periode oktober/november 2015 afgenomen onder de bevolking van de Gemeente Alblasterdam. De resultaten hiervan worden bekend in maart/april 2016. De resultaten hiervan kunnen daarom worden meegenomen in de veiligheidsanalyse. Deze veiligheidsanalyse is de basis om prioriteiten te kunnen stellen. Tevens zullen de wijkagenten buurtscans uitvoeren welke ook als input voor de analyse worden gebruikt.

Betrokkenheid van college

Het college wordt betrokken bij de prioritering van de aandachtspunten. Portefeuillehouders worden gevraagd om prioriteiten aan te dragen en in de toekomst vanuit deze portefeuilles integraal op veiligheid te sturen. Deze prioriteiten worden meegenomen in het college en uitgewerkt in het IVB. Vervolgens worden deze met de Raad via de aangekondigde BIO besproken.

Kadernota integrale veiligheid 2012-2016

De kadernota integrale veiligheid 2012-2016 zal in maart 2016 door de werkgroep IVB worden geëvalueerd. Deze evaluatie zal worden gepresenteerd aan het college en in de BIO.

Aansluiting bij eigen begroting en het politiebeleid op het IVB

Het gemeentelijke IVB is het uitgangspunt voor de begroting en het politiebeleid. De politie werkt met meerjarige strategische plannen en operationele jaarplannen. De afstemming tussen het politiebeleid en het gemeentelijk veiligheidsbeleid gebeurt via het RIVO en de kadernota zelf. De gemeentelijke kadernota en het jaarlijkse uitvoeringsprogramma zijn het vertrekpunt voor de plannen van de gemeente en de politie: op welke items moet worden ingezet, hoe ziet de samenwerking met de partners eruit etc. Het politiebeleid sluit aan op het gemeentelijke veiligheidsbeleid. Aan de andere kant kan de politie in het RIVO aangeven welke landelijke, regionale en lokale prioriteiten aan de orde zijn en welke implicaties dat heeft voor de lokale beschikbaarheid van politiecapaciteit.

Voorgesteld besluit

- In te stemmen met deze startnotitie integraal veiligheidsbeleid 2017 - 2020 om te komen tot een nieuwe kadernota Integraal Veiligheidsbeleid.
- De gemeenteraad door middel van een raadsinformatiebrief te informeren over deze startnotitie